

El llenguatge

Frases incises

14/X/1926

A nomenem frases o oracions incises —dites també incidents— aquelles que afegeixen una explicació suplementària al que es comunica per mitjà d'una proposició i que, gramaticalment, són perfectament suprimibles. Es a dir, es poden suprimir sense que la proposició en què s'inserien deixi de tenir sentit i de resultar una construcció ben acabada i arrodonada. De fet, en la majoria dels textos, especialment si hi abunden proposicions una mica complexes, trobem un gran nombre de frases que, en un sentit ampli, es poden considerar incises. En aquest darrer paràgraf del nostre comentari, per exemple, són frases incises especialment si hi abunden proposicions una mica complexes i en un sentit ampli. Totes les frases que s'escriuen entre guionets o parèntesis s'han de considerar incises. En els altres casos, una frase incisa s'ha d'escriure sempre entre dues comes.

En proposicions complexes les frases incises admeten sovint una col·locació variable. Es molt normal de col·locar-les després del mot que, tant si es un relatiu com una conjunció (o darrer element d'una locució conjuntiva): El president de la Junta Directiva, que, com se sap, ha anunciat la seva dimissió...; Han dit que, si no hi ha res de nou, ens veurem dissabte; Malgrat que, tal com era de preveure, no van assistir a la reunió... Es també possible i usual de col·locar-la després del subjecte —si hi és explícit— i del verb d'una oració subordinada: Encara que nosaltres, gràcies a Déu, no hi tenim res a veure, desitjaríem...; Que ho facin ells mateixos ja que hi tenen, sembla, tant d'interès. Però així com una locució prepositiva admet que li sigui inserida una frase incisa, com en la proposició Hi va poc sovint a causa, principalment, de la seva malaltia, caldria determinar si aquesta inserció és possible, anàlogament, en determinades locucions conjuntives, com a fi que, per tal que, malgrat que, etc. Es a dir, ¿és admissible una construcció com Ho heu dit al director per tal, si ho creu convenient, que prengui algunes mesures? No gosaríem pas dir que no. Però el lloc més normal de col·locació de la incisa si ho creu convenient fóra després del terme conjuntiu que: ...per tal que, si ho creu convenient, prengui...

Un defecte que cal evitar, després d'una frase incisa inserida a continuació del terme conjuntiu que, es la repetició indeguda d'aquest terme conjuntiu, tal com mostra l'exemple següent: Es preveia que, fins i tot en el cas en que no sorgissin noves dificultats sempre possibles en una obra d'aquesta envergadura, (que) trigaria encara molt de temps a realitzar-se del tot.

Albert Jané